

Van: Vereniging Natuurmonumenten, in afstemming met Landschap Noord-Holland en de Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland

Aan: Provinciale Staten

Geachte leden van de commissie Ruimte wonen en klimaat,

Op 22 juni bespreekt u in eerste aanleg de Regionale energiestrategieën, waarna u op 21 september in tweede aanleg uw wensen en bedenkingen kunt inbrengen.

De natuur- en landschapsorganisaties zijn momenteel in gesprek met de RES-organisatie. Ook is er binnenkort op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau een overleg met de provincie. We zijn bezig met het schrijven van een uitgebreide reactie op de plannen, inclusief alternatieve locaties. In deze brief willen wij u ter voorbereiding op 22 juni alvast een eerste reactie geven op de inhoud van de twee RESsen.

Naar wij begrijpen, is het slechts een keer mogelijk om een schriftelijke bijdrage in te dienen. Om deze reden stuurt de Vereniging Natuurmonumenten u nu deze brief, welke is afgestemd met Landschap Noord-Holland en de Natuur- en Milieufederatie. Deze beide organisaties maken dan op 21 september gebruik van het inspraakrecht.

1) Reactie op inhoud RES

De natuurorganisaties hebben op 22 en 28 april door middel van twee persberichten gereageerd op de inhoud van beide RESsen. U kunt deze berichten, en onze eerder gepubliceerde "visiekaart wind en zon" vinden op dit adres:

<https://www.landschapnoordholland.nl/energietransitie>

Kort samengevat zijn we tevreden over de ambities van beide RESsen; wij steunen van harte de ambitie de klimaatdoelen te realiseren en een omslag te maken naar duurzaam opgewekte energie. Wel maken we ons zorgen over een aantal locaties in de RES NH-zuid, en grote zorgen over de voorgestelde locaties in NH-Noord.

Het baart ons zorgen dat de benadering van de RESsen Noord-Holland-Noord en -Zuid als het gaat om de omgang met natuur- en landschapswaarden zo uiteenlopend scoren. Daar waar in de zuidelijke RES deze waarden nadrukkelijk zijn meegenomen (met uitzondering van Het Gooi), is dit in de noordelijke RES duidelijk minder het geval. Wij roepen u als verantwoordelijke overheid voor consistent ruimtelijk beleid op deze onbalans te corrigeren. In de noordelijke RES moet op dat vlak nog veel worden verbeterd.

2) Oproep door 24 organisaties om windturbines te concentreren

Op 21 mei is er een gezamenlijke zienswijze over de omgevingsverordening ingediend door 24 organisaties op het gebied van natuur, landschap en cultuurhistorie. In deze zienswijze wordt niet alleen het instellen van Bijzondere Provinciale Landschappen gesteund, maar is ook een oproep aan de provincie opgenomen om regie te nemen over de plaatsing van windturbines en zonnevelden. De zienswijze kunt u hier downloaden:

<https://www.natuurmonumenten.nl/noord-holland/nieuws/24-natuurorganisaties-steunen-extra-bescherming-landschap-noord-holland>

3) Tevreden over West-Friesland en IJmond, zorgen over Noordkop, Alkmaar, Gooi, Amstelland, en Zaanstreek

Momenteel werken wij in aanvulling op bovenstaande algemene reactie aan een "waardering" per voorgestelde locatie.

Wij steunen op hoofdlijnen de plannen voor IJmond, Haarlemmermeer, en de landlocaties in West-Friesland. In de laatste regio is een groot deel van de opgave in het IJsselmeer en Markermeer ingetekend. Dit steunen wij niet: er is nog voldoende extra ruimte te vinden in bijvoorbeeld de Polder Grootslag om plaatsing van wind en zon in het IJsselmeer en Markermeer te voorkomen. We delen de oproep van Het Blauwe Hart om dit internationaal waardevolle natuurgebied met Natura-2000 status te beschermen.

In de omgeving van Amsterdam delen we de ambitie in het havengebied, maar vragen we om voorzichtig te zijn met windturbines en zonnevelden in het Diemberbos en omgeving Ouderkerkerplas, en geen windturbines te plaatsen rond IJburg. Concreet vragen we voor deze regio om een extra verdiepingsslag om de aanwezige natuurwaarden te kunnen combineren met opwekking van duurzame energie. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van weidevogelgebieden, en de recreatieve aantrekkelijkheid van de Diemerscheg. Plaatsing in het IJsselmeer is wat ons betreft niet aan de orde.

De voorgestelde zoekgebieden voor met name windmolens in Gooi- en Vechtstreek zijn grotendeels in of direct naast natuurgebieden, waaronder het Natura-2000 gebied Gooise Meer, ingetekend. Wij steunen dit uiteraard niet. Ook de gemeenteraden van Gooise Meren en Laren hebben hier reeds "bedenkingen" over uitgesproken, en vragen in amendementen om nieuwe zoekgebieden.

In Zaanstreek en Waterland hebben we grote moeite met het voorgestelde uitgestrekte zoekgebied langs de A7. We zien meer ruimte voor zon rond Assendelft, en vragen ons af waarom windmolens langs het Noordzeekanaal in de gemeente Zaanstad niet in het bod zijn opgenomen.

In de omgeving van Alkmaar zijn zoekgebieden voor 9 windmolens aangewezen in de Hondsbosche duinen, en direct langs het Alkmaardermeer. Wij zijn zeer bezorgd over deze locaties, welke in belangrijke vogel(trek)gebieden zijn gelegen, en bovendien de openheid van deze eeuwenoude polders gaan aantasten. Wij verbazen ons over de keuze om geen windturbines of zonnevelden in het noordelijke deel van de Schermer te plaatsen. Bij de diverse participatiebijeenkomsten werd dit gebied vaak genoemd als geschikte locatie, terwijl steun voor windturbines aan de kust vrijwel afwezig was.

Voor de Kop van Noord-Holland is het voorstel om 4 windturbines op land in de Kop zelf te plaatsen, 5 windturbines op Texel, en 12 turbines in het IJsselmeer bij Den Oever. Het eiland Texel is volgens ons niet geschikt voor het plaatsen van grote turbines. Wij snappen de wens van het eiland om zelfvoorzienend te zijn, maar stellen voor om in dit in breder verband te beschouwen, en deze 5 windmolens op het vasteland te plaatsen. Geschikte zoeklocaties hiervoor zijn bijvoorbeeld het gebied tussen Langedijk en Schagen.

4) Zorgen over langgerekte zoekgebieden langs infrastructuur

In beide RESsen zijn langgerekte zoeklocaties langs (spoor)wegen en dijken ingetekend. Voorbeelden hiervan zijn het Noord-Hollands kanaal tussen Alkmaar en Den Helder, de spoorweg rond Castricum, en de A7 tussen Amsterdam en Hoorn. Door zonnevelden te plaatsen langs deze wegen, wordt de nu nog onverstoorde beleving van het gave open Noord-Hollandse landschap ernstig aangetast voor de vele duizenden reizigers die hier dagelijks langskomen.

Het lijkt ons beter om de zonnenvelden te concentreren in een beperkt aantal gebieden en gave landschappen te ontzien. Windturbines kunnen hierbij beter in clusters worden geplaatst, en niet in lijnen.

5) Uitkomst participatiebijeenvakomsten komen vaak niet overeen met zoeklocaties

In de eerste helft van dit jaar zijn er in vrijwel iedere gemeente "participatiebijeenvakomsten" georganiseerd. In een aantal regio's als Haarlem zijn de wensen uit deze bijeenkomsten grotendeels overgenomen in het concept-bod. In andere regio's is dit veel minder het geval. Vooral in de Gooi- en Vechtstreek is er een groot verschil tussen de wens van de bevolking om de natuurgebieden te sparen, en het uiteindelijke bod bestaande uit 11 hectare zonnenvelden en 8 windturbines op land, en 9 windturbines en 16 hectare zonnepanelen in het Natura 2000-gebied Gooimeer. Ook op Texel was er geen steun voor windturbines op de noordpunt van het eiland, terwijl dit nu wel als zoekgebied is opgenomen.

6) Grote verschillen in ambitie tussen verschillende regio's

Er zijn grote verschillen tussen de verschillende deelregio's. Zo heeft Gooi- en Vechtstreek vooral voor plaatsing van windturbines gekozen, terwijl in het bod van Zaanstreek/Waterland helemaal geen zonnenvelden op land, of windturbines, zijn opgenomen. Wij pleiten voor een regionale verdeling van met name windturbines op basis van landschappelijke draagkracht. De omgeving van het Noordzeekanaal en Noord-Hollandskanaal, maar ook een droogmakerij als de Schermer, komt hierbij eerder als zoekgebied in beeld dan bijvoorbeeld het Gooimeer.

7) Hoe nu verder ?

Het proces rond de totstandkoming van de zoekgebieden is vaak moeilijk te volgen. Wij vragen ons allereerst af of lokale bewoners wel voldoende op de hoogte zijn van de voorgestelde zoekgebieden. Gemeenteraden moeten nu "wensen en bedenkingen" meegeven, terwijl veel inwoners helemaal niet op de hoogte zijn van de plannen.

We pleiten ervoor bewoners tijdens het proces van het opstellen van de RES 1.0 extra goed te betrekken en bewoners uit te nodigen te reageren op de nu voorliggende plannen. Deze mogelijkheid tot participatie zou dan voor 1 januari moeten plaatsvinden, dus nog voor het samenstellen van het definitieve bod.

Vervolgens vragen wij ons af waar u als Provinciale Staten een besluit over gaat nemen. In de brief van PS aan GS is het volgende opgenomen:

We constateren dat een aantal zoekgebieden raakt aan provinciale beschermingregimes, zoals NNN, Stelling van Amsterdam en Bijzonder Provinciaal Landschap (vooruitlopend op de Omgevingsverordening 1.0). Bij de concretisering van de zoekgebieden zullen wij intensiever betrokken zijn en zullen daar ook uw wensen- en bedenkingen voor gebruiken. Tot die tijd hebben we voldoende houvast aan het 'Noord Hollands perspectief op de regionale energiestrategieën'.

De provincie wenst dus intensiever betrokken te worden bij het concretiseren van de zoekgebieden, dus bij de RES 1.0. De vraag is welk toetsingskader hiervoor wordt gebruikt. Het "Noord Hollands perspectief op de regionale energiestrategieën" is juist bedoeld om de wenselijkheid van de zoekgebieden te kunnen beoordelen. Het kaartbeeld in dit perspectief is nog nadrukkelijk een concept, zoals aangegeven door de gedeputeerde op 13 januari 2020. De vraag is wanneer PS de kaart in het perspectief, en daarmee het toetsingskader vanuit de provincie, definitief gaat vaststellen.

Zoals aangegeven tijdens onze eerdere inspraakreactie, houdt het "perspectief" onvoldoende rekening met bijvoorbeeld vogeltrekroutes en landschappelijke waarden. Wij hopen dan ook dat het "Noordhollands perspectief" alsnog aangepast kan worden, en als "wens en bedenking" door Provinciale staten kan worden ingebracht.

Samengevat steunen de natuurorganisaties de ambitie van de RESsen, maar vragen om meer rekening te houden met de landschappelijke draagkracht van de verschillende regio's. Dit vraagt om provinciale regie.

We maken ons grote zorgen over een aantal zoeklocaties in met name de grote wateren, Gooi, omgeving Alkmaardermeer, Hondsbosche duinen en Texel. We hopen dat deze locaties alsnog als "niet geschikt" in het "Noord-Hollands perspectief" kunnen worden opgenomen. En ter afsluiting spreken we een voorkeur uit voor concentratie van windturbines en zonnenvelden, en niet voor het "uitsmeren" langs (spoor)wegen en dijken.

Wij roepen u als verantwoordelijke overheid voor consistent beleid t.a.v. landschap en natuur op het grote verschil in de benadering van deze waarden in de twee RESsen te corrigeren, en het "Noord-Hollands perspectief" te verbeteren en vervolgens als toetsingskader te gebruiken.

Met vriendelijke groet,

Willem Hellevoort

Provinciaal ambassadeur Noord-Holland,
Vereniging Natuurmonumenten

Postbus 9955
1243 ZS 's-Graveland

w.hellevoort@natuurmonumenten.nl

Deze reactie is afgestemd met Landschap Noord-Holland en de Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland. Sijas Akkerman zal op 22 juni inspreken namens Natuurmonumenten.